

П Е Р Е Д М О В А

Даний випуск збірника наукових праць з історії українського козацтва продовжує започатковану ще у першому випуску традицію і реалізацію завдань вводити до наукового обігу історичні джерела, добуті дослідниками у різних вітчизняних і зарубіжних архівосховищах, а також вміщувати нові чи переосмислені відомі матеріали, що можуть бути віднесені до мікроісторії, у даному випадку, до історії заселення Кодацької і Самарської паланок Вольностей війська Запорозького Низового, які стали центром новоутвореної Катеринославської губернії.

Попри відсутність претензії редакції друкувати в збірнику розлогі і ґрунтовні наукові розвідки з історії українського козацтва, у цьому випуску читач знайде такі статті, надіслані нам знаними дослідниками історії Південної України В.І. Мільчевим, І.І. Лиманом, В.В. Грибовським. Статті В.І. Мільчева і В.В. Грибовського, фактично, присвячені одному головному сюжету – ліквідації Запорозької Січі. З них читач дізнається, що руйнація Січі у 1775 р. була лише завершенням реалізації різних проектів політичного підпорядкування республіканського анклаву на півдні імперії.

Проблема заселення колишніх Вольностей війська Запорозького Низового розглядається у статті І.І. Лимана про будівництво православних храмів. Цікавою і базованою на нових матеріалах є статті С.С. Дідика про долю населення Новослобідського козацького полку.

Переважно в статтях йдеться про події і процеси XVIII ст., хоча є й матеріали більш раннього і пізнішого періодів. Рекомендуємо читачам ознайомитися з цікавими свідченнями французького дипломата другої половини XVII ст. про турецький полон Юрія Хмельницького, доданими до розвідки нашого постійного автора Є.М. Луняка.

Дещо випадає із загального змісту стаття російського вченого Д.В.Сеня про козаків-некрасовців, проте історія українського козацтва має і окрему сторінку взаємовідносин з ними, що є поки що малодослідженою.

Група статей (о. Юрій Мицика, Н.В. Ченцової, О.А. Репана, І.О. Кочергіна, О.В. Старіка та В.О. Ходаса) присвячена аналізу джерел про заселення запорозьких земель напередодні та після ліквідації Запорозької Січі, при цьому акцент зроблено на факти з життя і діяльності окремих козаків, переважно належних до козацької старшини.

Матеріали збірника розраховані як на науковців, так і на всіх, хто цікавиться історією козацтва та Придніпров'я загалом.

Ганна Кирилівна Швидько

головний редактор, доктор історичних наук, професор,
Директор Дніпропетровського регіонального відділення
Науково-дослідного інституту козацтва Інституту
історії України НАН України